

Samráðingarnar í Danmørk.

Amtið hevur í gjár sent okkum uppskotið, ið ríkisstjórnin hevur sett fram viðvíkjandi stöðu Föroya til Danmarkar.

Javnaðarmenn, sambandsmenn og gamla sjálvstýrismenn í samráðingarnevndini hava sett fram eitt broytingaruppskot og annars játtað at lagt fram fyrri tingið tað, ið semja verður um; meðan fólkalokkurin í evstu stund loypur frá sum vant!

Statsministeriet har Onsdag udsendt følgende Meddelelse: Under Forhandlingerne om den færøske Ordning har Regerings- og Rigsdagsdelegationen fremsat et Forslag. Under Behandlingen er der foretaget Ændringer i Forslaget paa forskellige Punkter hvorefter Repræsentanterne for Sambandspartiet, det gamle Selvstyreparti og Socialdemokratiet har erklæret at ville anbefale Forslaget til Vedtagelse af Lagtinget. Regerings- og Rigsdagsdelegationens Forslag kan ventes at blive offentliggjort i Radioen Torsdag Aften Klokken 22.

Regerings- og Rigsdagsdelegationens Forslag er saalydende:

1. Færøernes Særstilling indenfor Riget Fastsættes ved Lov. Det er en forudsætning, at denne Lov ogsaa er vedtaget af Lagtinget.

2. Ved nævnte Lov gives der det færøske Folk Adgang til ved sin egen folkevalgte Repræsentation, Lagtinget, og et af dette oprettet Landsstyre at overtage Ordningen og Styrelsen af færøske Særanliggender.

3. De paa den medfølgende Liste under A opførte Sager og Sagsomraader betragtes principielt som færøske Særanliggender. Lagtinget kan bestemme, at alle disse Sager og Sagsomraader eller nogle af dem straks skal overgaa til Hjemmestyret (de i Punkt 2 nævnte Organer) med den Følge, at dette overtager de dermed forbundne Udgifter. Med den samme Følge kan Lagtinget paa et senere Tidspunkt bestemme, at Sager og Sagsomraader paa Listen, der ikke straks overtages, skal overgaa til Hjemmestyret. Paa tilsvarende Maade er Hjemmestyret forpligtet til at overtage Sager og Sagsomraader, der er opført paa Listen A, naar det ønskes af Rigsmyndighederne.

4. For de paa Listen under B opførte Sagsomraaders Vedkommende afgøres det ved nærmere Forhandling, om og i hvilket Omfang disse Spørgsmaal kan henføres til færøske Særanliggender.

5. For de Omraader, der henhører under Hjemmestyret, har dette den lovgivende og administrative Myndighed. De af Lagtinget vedtagne Lovbestemmelser benævnes Lagtingslove.

6. De færøske Myndigheders Kompetence er undergivet den Begrænsning, der følger af de til enhver Tid bestaaende traktatmæssige og andre internationale Rettigheder og Forpligtelser. Rigsmyndighederne har Afgørelsen i Spørgsmaal, der angaar Rigets Forhold til Udlandet.

7. Anliggender, der ikke i

medfør af den i Punkt 1 nævnte Lov, jfr. Punkt 3 og 4. Enhører under det færøske Styre, varetages som Rigets Fællesanliggender af Rigsmyndighederne. Tvivlsspørgsmaal om det færøske Styres Kompetence i Forhold til Rigsmyndighederne forelægges for et Nævn, bestaaende af to af Regeringen og to af Landsstyret valgte Medlemmer samt tre af Højesterets Præsident udpegede Højesteretsdommere, af hvilke den ene er Formand. Er der Enighed mellem de fire af Regeringen og Landsstyret valgte Medlemmer, er Sagen hermed endelig afgjort. I modsat Fald afgøres Sagen endelig af de tre Højesteretsdommere. Statsministeren kan midlertidig suspendere en Beslutning, hvis Gyldighed er forelagt for Nævnet.

8. For at sikre, at Lagtinget i videst muligt Omfang faar Indflydelse paa Udformningen af særlige Bestemmelser for Færøerne i Love, der gives af Rigets Myndigheder, skal Regeringsforslag indeholdende Bestemmelser, der udelukkende vedrører Færøerne, forelægges det færøske Styre til Betænkning, forinden de fremsættes for Rigsdagen, iøvrigt skal Rigsslove, der vedrører lokale færøske Forhold, forelægges det færøske Styre til Betænkning, forinden de sættes i Kraft paa Øerne. Har den i dette Stykke omtalte Forelæggelse paa Grund af tvivlende Omstændigheder ikke kunnet finde Sted, skal Loven snarest tilstilles Lagtinget til Udtalelse. Paa tilsvarende Maade forholder der med Traktater og andre internationale Overenskomster, der kræver Rigsdagens Samtykke, og som berører særlige færøske Interesser.

9. Naar det færøske Styre maatte udtale Ønske derom, ansættes der efter Forhandling med Landsstyret i Udenrigsministeriet en i færøske Forhold særlig Sagkyndig til Bistand for Ministeriet ved Behandlingen af Sager vedrørende Færøernes særlige Erhvervsinteresser. Omkostningerne herved afholdes af Statskassen. Naar det færøske Styre maatte udtale Ønske derom, ansættes der efter Forhandling med Landsstyret ved de danske Repræsentationer i de Lande, hvor Færøerne har særlige Erhvervsinteresser. Medarbejdere til særlig Varetælgelse af disse Interesser. Omkostningerne herved afholdes af Færøerne. Der vil fra Regeringens Side i Samraad med det færøske Landsstyre blive draget Omsorg for, at Færingerne naar fuld Mulighed for at gøre deres særlige Interesser gældende ved Forhandlinger med Udlandet om Handels og Fiskeaftaler,

hvor saadanne Interesser foreligger. Hvor det drejer sig om specielle færøske Sager kan Udenrigsministeren, hvis det ikke skønnes uforeneligt med Rigets Interesser, bemyndige Hjemmestyrets Repræsentanter til direkte efter derom fremsat Ønske at føre Forhandlinger under Medvirken af Udenrigstjenesten jfr. Bemærkning Nr. 1.

10. Efter Forhandling træffes der Aftale om, i hvilke Tilfælde og i hvilket Omfang der er muligt inden for Omraader, der henhører under Fællesanliggenderne, at overlade det færøske Styre at give Detailbestemmelser for de særlige færøske Forhold og besørge Administrationen.

11. I det for en Færing paa Færøerne udstedte Pas og Nationalbevis indføjes Færing og Føroyar efter Angivelsen Dansk og Danmark. Som Færing anses den, der har dansk Statsborgerskab og er hjemmehørende paa Færøerne. Valgret og Valgbarhed til Organer, der henhører under det færøske Styre, kan gøres afhængig af, at vedkommende er Færing. Iøvrigt kan der ikke i Lovgivning eller Forvaltning gøres Forskel paa Færing og andre danske Statsborger.

12. Færøsk anerkendes som Hovedsproget. Men Dansk skal læres godt og omhyggeligt, og dansk kan lige saavel som færøsk anvendes i offentlige Forhold. Ved Forelæggelse af Appelsager skal der medfølge dansk Oversættelse af alle Akter paa færøsk.

13. Der anerkendes et særligt færøsk Flag. Rigsmyndighederne anvender paa Færøerne Dannebrog, ogsaa for Skibenes vedkommende. Der skal være Ret for Private — saavel Personer som Selskaber, Foreninger og Institutioner — til paa Land at anvende Rigsslaget. Iøvrigt er Bestemmelserne om det færøske Flags Anvendelse paa Færøerne og paa Skibe, der er inregistrerede paa Færøerne, et Særanliggende.

14. Alle nu paa Færøerne gældende Bestemmelser forbliver i Kraft, indtil de ændres eller ophæves af rette Myndighed hertil skal Delagationen føje følgende:

1. I Forbindelse med Punkt 9 fremhæver man. At Regeringens og Rigsdagsdelegationen er paa det rene med den overordentlige store Betydning. Spørgsmaalet om Opretholdelsen af Leveringen af Fersk fisk til Storbritannien har for det færøske Hovederhverv. Det har siden Krigens Afslutning været muligt at opretholde denne Leverance uden for fastsættelsen af en dansk Kvota for Levering af Fersk fisk. En saadan Ordning vil blive søgt opretholdt og dermed Adgangen til at ordne Spørgsmaalet om Levering af den færøske Fisk ved direkte færøsk Forhandling i Lighed med, hvad der er sket 1946.

2. Man maa anse det for et nødvendigt Led i Rigets Enhed, at Færøerne er repræsenterede i Rigsdagen. Tilbudet om Forølgelse af Repræsentationen i Folketinget til 2 opretholdes. Med Hensyn til Spørgsmaalet

om en Særlig Form for Udpægning af Folketingsmændene, gør man opmærksom paa, at en saadan Ordning forudsætter Ændring af Grundloven. Men man er villig til ved den først kommende Grundlovsrevision, saafremt Ønske derom fremsættes af Lagtinget, at forelægge Forslag gaende ud paa, at Repræsentanterne i Folketinget vælges af Lagtinget under Anvendelse af Forholdstalsvalgmotoden.

3. Valutaspørgsmaal og Spørgsmaalet om Kontrol med Ud- og Indførsel. Herunder Samhandelen mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget. Samt Pengeoverførelserne mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget er Genstand for Undersøgelser, og man er rede til at forhandle om en Løsning af disse Spørgsmaal.

4. Man forbeholder sig Forhandling om Rigets (Statens) Repræsentation paa Øerne og den øverste Repræsentants Stilling og Beføjelser saavel som om et Samarbejde for at undgaa unødigt og kostbar Dobbeltadministration.

5. Rigsheden og det danske Statsborgerskab giver Færingerne fuld Adgang paa samme Maade som andre danske Statsborgere at benytte Rigets højere Skoler. Undervisningsanstalter o.s.v. Men hvis det færøske Skolevæsen overtages af det færøske Styre, maa dette naturligvis selv sørge for, at Undervisningen og Prøverne kvalificerer Dimittenderne til den videre Uddannelse, specielt ogsaa med Hensyn til det danske Sprog. Tilsvarende gælder ved Afgangsprøver fra de faglige Skoler.

(Endar i næsta blaði).

LONG BIÐAN

Hvalbiar-trolarin »Dráttur« hevur ligið á Tvöroyri nú i nógvur dagar við fullum farni av saltfiski. Hann hevur biðað eftir loyvi at sleppa til Onglands við fiskinum. Loyvi skal vera givið í selja 1200 til 1400 tons av saltfiski har, men ikki kann frágreiðing vera komin fram, hvörjir trolarar, ið sleppa skulu framat. — Tað tykist monnum at vera vinningur at selja fiskin i Onglandi. Haðani fæst upplýsing alt fyrri eitt, biligt kol og bilig útgerð.

VÆL FISKÐ UNDIR FÖROYUM

Tað hevur verið nógvur fiskur at fáa í summar undir Föroyum. Menn halda, at hann hevur verið so nógvur sum nakra aðrastaðnis. Og so hevur verið so væl at fáa av kalva, sum er góður fiskur á marknaðinum. Klakksvikarbáturin »Varpið« hevði fiskað nú til fyrst í juli meiri enn alt árið í fjór. »Grön-hólmur« hevði roynt við snurri-vád og væl hevði vignast. Hann hevði veitt 700 kurvir í 11 dagar.

Meinigheitsbarnagarðurin!